

verze pro pilotáž 2022 / 23

Právě jste otevřeli lekci HELLO RUBY pro školy,
která je určena k pilotování.

Budete-li mít připomínky nebo náměty, budeme vděční,
pokud nám je předáte formou krátkého dotazníku:

<https://forms.gle/4Yvxw31Av3E6im4e7>

helloruby-pro-skoly.cz

Poslední úprava: 02/23

Vzory

Dobrodružné programování — lekce 02

Informace o lekci

Délka lekce: 45–60 minut

Předchozí lekce: Malé a velké výzvy

Následující lekce: Algoritmy — posloupnost

Cíle výuky

- Děti popíší význam pravidel pro život společnosti.
- U konkrétního grafického výstupu formulují pravidla, podle kterých byl vytvořen.
- Dle zadaných pravidel vytvoří grafický výstup.
- Formulují pravidla pro tvorbu grafického výstupu.

Aktivita

- Děti se zamyslí nad pojmem pravidlo a s jakými pravidly se setkávají.
- Popíší pravidla, dle kterých byly navrženy vzory (PL1).
- Navrhnou vzor dle předem popsaných pravidel (PL2).
- Vymyslí vlastní pravidla, dle kterých má být vzor navržen (PL2).

Související očekávané výstupy a učivo dle RVP ZV

- Informatika: Algoritmizace a programování
  - I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
    - Učivo: řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci

Mezipředmětové vztahy:

- Člověk a jeho svět (pravidla)
- Výtvarná výchova (linie, tvary, barvy)

Pomůcky

- pracovní listy
- pastelky nebo fixy, tužka nebo pero
- papíry na kreslení

Zdroje

- Cvičení z *Pracovního listu 01 a 02* vycházejí z knihy *HELLO RUBY — Dobrodružné programování*, str. 79

Vzory

Dobrodružné programování — lekce 02

Evokace — 10 minut

Svět je plný pravidel!

Děti se mohou zamýšlet nad tím, co pro ně znamenají pravidla. Zkusí popsat:

1. K čemu jsou pravidla dobrá?
Možné odpovědi: Bez pravidel by mohl být zmatek. Bez pravidel silničního provozu by bylo hodně nehod.
2. Jaká pravidla je třeba dodržovat u vás ve škole?
Možné odpovědi: Jsme k sobě navzájem ohleduplní. Neběháme po chodbách.
3. Jaká pravidla platí na cyklostezce?
Možné odpovědi: Ohleduplnost. Jezdí se vpravo. Rychlejší předjíždí pomalejšího zleva. Chodec nevstupuje do pruhu pro cyklisty.

Uvědomění — 20 minut

1.

Děti v PL1 vidí čtyři vzory. Byly vytvořeny podle určitých pravidel. U prvního a třetího jsou pravidla popsána. To slouží k uvědomění, jak jsou pravidla vytvořena. U vzorů 2 a 4 si děti vyzkouší pravidla vymyslet samy. Děti samozřejmě mohou vymyslet více řešení.

1. řešení

vzor 2

- 1) pozadí je jednobarevné
- 2) na obrázku jsou různé velké puntíky
- 3) puntíky jsou jednobarevné
- 4) puntíky jsou tvořeny dvěma barvami
- 5) puntíky se navzájem nedotýkají

vzor 4

- 1) pozadí je jednobarevné
- 2) vzor tvoří 3 barvy
- 3) na obrázku jsou svislé cikcak čáry
- 4) všechny čáry jsou v jedné barvě
- 5) čáry mají mezi sebou pravidelné rozestupy
- 6) čáry doplňují libovolně rozmístěné trojúhelníky, navzájem se nedotýkají
- 7) trojúhelníky jsou v jedné barvě

TIP Děti mohou mít tendenci popisovat elementy v obrázku konkrétně, nikoli obecná pravidla, dle kterých byl vzor vytvořen. Například: *pozadí je oranžové*. Je dobré je vrátit zpět k popisu obecného pravidla: *pozadí je jednobarevné (nebo světlé apod.)*.

INFO

Pokud na to bude prostor, můžete vést děti i k následující myšlence: Počítač není jako člověk. Jeden rozdíl je, že počítač potřebuje všechno zadat přesně a jednoznačně: neumí improvizovat, ani si nic domyslet. Například: *Myslíte si, že jsou naše pravidla zadána úplně přesně? Nakreslí dva lidé podle stejných pravidel obrázek vždy stejně? — Nikoli. Jiný rozdíl je, že počítač dělá věci přesně. Kreslí obrázky úplně přesně? — Nikoli.* Později se ukáže, že tento rozdíl je zásadní pro programování a algoritmizaci.

2.

Na druhém pracovní listu v prvním cvičení děti do prázdného obdélníku navrhnu vlastní vzor podle pravidel, která jsou vedle něho popsána. V druhém cvičení vymyslí vlastní pravidla a nakreslí dle nich vzor. Pak mohou požádat kamaráda/kamarádku, aby nakreslil(a) vzor dle těchto pravidel – na samostatný papír nebo čtvrtku.

2. možné řešení První cvičení

TIP Děti mohou porovnávat výstupy z druhého cvičení ve dvojicích nebo malých skupinkách. Uvidí, že dle jejich pravidel mohl někdo nakreslit vzor, který vypadá jinak.

TIP Pečlivější děti nemusí PL2 vůbec stihnout. Případně mohou udělat v PL1 pouze jeden vzor ze dvou a například první cvičení v PL2. Nebo jen druhé cvičení z PL2.

Reflexe — 10 minut

Povídejte si

1. Myslíš si, že jsou pravidla potřebná? Zdůvodni svůj názor.
2. Vzpomeň si na hru, kterou rád/a hraješ. Jaká má pravidla?

Možné odpovědi:

- Hra na schovávanou: jeden hráč piká a ostatní se schovají, hráč piká např. do 20...
- Cukr, káva, limonáda: vyvolávač se otočí zády a odřikává: „Cukr—káva—limonáda—čaj—rum—bum!“ Ve chvíli, kdy je otočen zády, běží ostatní směrem k němu, ale po odřikání všech slov se musí okamžitě zastavit...

KAM DÁL

Můžete navázat cvičením 5 v knize HELLO RUBY — Dobrodružné programování, strana 76.

U vzorů 2 a 4 popiš pravidla, dle kterých byly navrženy

Nemusíš stihnout oba, ale vyzkoušej alespoň jeden 😊

vzor 1

1. pozadí je jednobarevné
2. na obrázku jsou nerovné čáry
3. čáry jsou svislé
4. čáry se navzájem nedotýkají
5. každá čára je tvořena jednou barvou
6. čáry mají 3 barvy

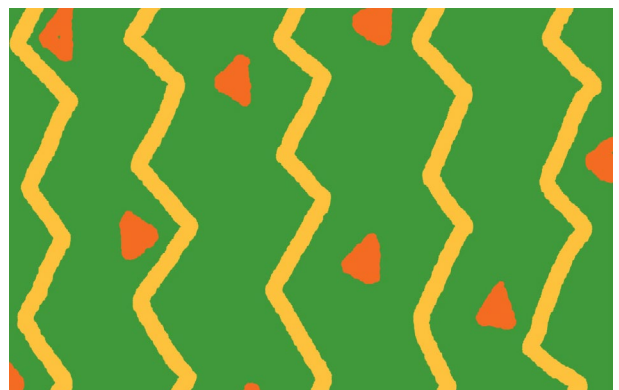
vzor 2

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

vzor 3

1. pozadí je jednobarevné
2. na obrázku jsou „rovné“ čáry
3. čáry jsou svislé a vodorovné
4. svislé a vodorovné čáry se navzájem dotýkají
5. vodorovné čáry jsou tvořeny jednou barvou
6. svislé čáry jsou tvořeny dvěma barvami, které se pravidelně opakují
7. čáry mají mezi sebou podobné rozestupy

vzor 4

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

1. Nakresli vzor dle popsaných pravidel

1. pozadí je dvoubarevné
2. každá barva pozadí tvoří jednu polovinu obdélníku
3. na obrázku jsou hvězdy dvou barev
4. hvězdy jsou pěticípé a různé velké
5. hvězdy mohou být různě otočené
6. hvězdy se navzájem nedotýkají
7. na jedné barvě pozadí je vždy jen jedna barva hvězd

2. Nakresli si vzor, sepiš jeho pravidla a požádej kamaráda nebo kamarádku, aby podle nich nakreslili vzor — na prázdný papír.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.